

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ВТУРИЗМІ
2022-2023 н.р.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ:

Рівень вищої освіти – Другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань - 24 Сфера обслуговування

Спеціальність – 242 Туризм

Освітньо-професійна програма – Туризм

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки – 1, семестр – 2

Компонент освітньо-професійної програми – вибіркова.

Дні занять – відповідно до розкладу занять у ЛНУП.

Консультації – онлайн і офлайн відповідно до графіку консультацій кафедри.

Мова викладання – українська.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

Погребняк Людмила Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент.

Електронна
пошта:

pogrebnyaklv@lnau.edu.ua

Телефони:
(робочий)
(мобільний)

+38 (032) 224-24-98
+38 067-3762684
каб. 45

Викладач з 23-річним досвідом, опубліковано близько 120 наукових і навчально-методичних праць, в тому числі у співавторстві 2 монографії, 1 навчальний посібник Рекомендований Міністерством освіти і науки, молоді та спорту.

Читає курси: «Організація ресторанного господарства», «Організація туризму», «Туристична логістика», «Туризмологія» «Економіка міжнародного туризму», «Ризик-менеджмент в туризмі».

Наукові інтереси: особливості розвитку туристично-рекреаційного потенціалу України; аналіз функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн.

Анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Ризик-менеджмент в туризмі» є вибіркова навчальна дисципліна, що належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальністю 242 «Туризм» галузь знань 24«Сфера обслуговування», яка викладається для магістрів в 2 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Підсумковий контроль – іспит.

Обсяг курсу – 48 години аудиторних занять, з них 16 годин лекцій, 32 годин практичних і семінарських занять та 72 години самостійної роботи.

Мета курсу. Навчальна дисципліна спрямована на формування цілісного уявлення про сутність, чинники та умови безпечного туристичного процесу, прогнозування та запобігання ризиків, особистої безпеки людей.

Завдання курсу - формування у студентів компетентностей щодо системи знань з теоретично-методичних основ розроблення та прийняття управлінських рішень; компетентностей щодо системи навичок застосування основних принципів обґрунтування різних видів управлінських рішень; здатності до опанування практичними економіко-математичними методами щодо розробки та прийняття управлінських рішень в умовах визначеності, невизначеності та ризику; здатності до оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень.

Формат курсу - Лекції проводяться у формі бесіди, дискусії, з використанням ілюстративного та мультимедійного матеріалу.

Семінарські і практичні заняття проводяться у формі дискусії, ділові ігри, командні проекти; практичних завдань, пошукових робіт, розв'язування ситуаційних задач, презентації результатів виконаних завдань.

Під час навчання студентів використовуються результати досліджень організації діяльності закладів ресторанного бізнесу, пропонуються для розгляду схеми, діаграми та графіки процесів, що досліджуються, а також ставляться завдання щодо аналізу діяльності окремого об'єкту, скеровується студента на роботу з інтернет-ресурсами.

В карантинних умовах COVID-19 та воєнного стану в Україні допускається проведення лекцій і практичних занять у дистанційній формі з використанням платформ: Moodle, Microsoft Teams, Zoom, Google Hangout Meet, Skype, Viber.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання	Оцінювання
Тема 1. Ризики в індустрії туризму: сутність і класифікація	оволодіння теоретичними засадами ризик-менеджменту туристичної діяльності	Практична робота, презентація.
Тема 2. Показники ризику та методи його оцінки	здатність прогнозувати ризики туристичних систем	Практична робота, ділова гра
Тема 3. Основні способи й методи мінімізації ризиків	здатність до формування обґрунтованих пропозицій щодо умов безпечного туристичного процесу	Практична робота, презентація.
Тема 4. Стратегія і тактика ризик-менеджменту в індустрії туризму	здатність застосовувати системні знання для гарантування безпеки регіональних туристичних систем	Практична робота, ділова гра
Тема 5. Управління валютними ризиками в індустрії туризму	оволодіння методами страхування валютних ризиків	Практична робота, ділова гра
Тема 6. Інвестиційні ризики в індустрії туризму	здатність регулювання ризику в довгостроковому інвестуванні	Практична робота, презентація.
Тема 7. Банкрутство підприємств туристичної індустрії	оволодіння теоретичним поняттям банкрутства та його правове забезпечення	Практична робота, презентація.

Важливим для подальшої фахової підготовки студентів буде **вміння**:

- оволодіти теоретичними засадами ризик-менеджменту туристичної діяльності;
- креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень щодо прогнозування та запобігання ризиків;
  - систематизувати, синтезувати й упорядковувати інформацію щодо ризиків туризму, ідентифікувати ризики, формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо безпеки різних видів туризму;
  - оволодіти основами страхування ризиків туризму.

Формування програмних компетентностей

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації;

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

Програмні результати навчання

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

Перелік універсальних, “ м’яких” навичок (soft skills)

1. Креативне мислення – вміння знаходити нестандартні нові рішення, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час занять, участь в конференціях і круглих столах, наукові публікації;

2. Робота з інформацією – вміння збирати, аналізувати й оцінювати нову інформацію, задавати потрібні питання; орієнтуватися у широкому інформаційному полі сучасного світу.

3. Системне мисленням - здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між розрізненими елементами, а також відокремлювати головне від приватного і навпаки.

Практики, представники туристичного бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання дисципліни долучаються представники органів державної виконавчої влади в галузі туризму, державних та приватних туристичних підприємств, туристичних кластерів, операторів, національних парків, підприємств готельно-ресторанного бізнесу, за участю яких проводяться заняття.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

з/п	Тема	Кількість годин			Максимальний бал	
		лек.	прак.	самостійна роб.	лек.	прак.
1	Тема 1. Ризики в індустрії туризму: сутність і класифікація	2	4	6	2	5
2	Тема 2. Показники ризику та методи його оцінки	2	4	6	2	5
3	Тема 3. Основні способи й методи мінімізації ризиків	2	4	6	2	5
4	Тема 4. Стратегія і тактика ризик-менеджменту в індустрії туризму	2	4	6	2	5
5	Тема 5. Управління валютними ризиками в індустрії туризму	2	4	6	2	5
6	Тема 6. Інвестиційні ризики в індустрії туризму	2	6	6	2	5
7	Тема 7. Банкрутство підприємств туристичної індустрії	4	6	6	2	6
	Іспит			30	50	
	ВСЬОГО	16	32	72	100	

Підсумкова оцінка з освітнього компонента “Ризик-менеджмент в туризмі” виставляється за 100- бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до **Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування:**

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

АКАДЕМІЧНА ПОЛІТИКА КУРСУ

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може

відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу. Усі види робіт з навчальної дисципліни необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Організація та проведення навчального процесу в університеті регулюється **Положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті природокористування**:

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

Здобувачі, які пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка консультацій викладача. Роботи, які здаються і захищаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання проміжних модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Процедура відпрацювання пропущених занять регулюється **Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять**:

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Здобувачам варто бути толерантними, поважати чужу думку. Заперечення необхідно формулювати в коректній формі. Не допускаються підказування і списування під час здачі самостійних робіт і проміжного контролю, копіювання вирішених завдань іншими особами. Мобільні пристрої під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача. Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі **Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування**:

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. В університеті діє чітка процедура антиплагіатної перевірки, що регулюється **Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті природокористування за допомогою антиплагіатної інтернет системи (програмно-обчислювального комплексу)**

StrikePlagiarism: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

Епідемія коронавірусу та російсько-українська війна стали випробуванням для освіти, тому під час навчання активно проводиться дистанційне навчання з використанням різноманітних платформ для виготовлення цифрового навчального контенту та онлайн взаємодії. Зокрема: Платформа Moodle, Платформа Google Classroom, Zoom, Google Hangout Meet, Skype, Viber. Політика щодо умов організації освітнього процесу в умовах пандемії регулюється **Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в умовах пандемії, зумовленої COVID-19 у Львівському національному університеті природокористування**:

<http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Писаревський І. М. Ризик-менеджмент у туризмі : навч. посіб. для вищих навчальних закладів / І. М. Писаревський, О. Д. Стещенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 128 с.
2. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / За ред. А.А.Мазаракі. – К.:КНТЕУ, 2012. – 850 с.
3. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму : туроперейтинг : понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту : навч. посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 288 с.
4. Білоусов О.М. Менеджмент туристичної галузі : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 580 с.

5. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма : учебник / Н.И. Кабушкин. - 3-е изд., испр. – Минск : Новое знание, 2002. - 409 с. 12. Кіптенко Н.І. Менеджмент туризм у: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2012. – 416 с
6. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму : підручник / В. К. Кіптенко. – Київ : Знання, 2010.502с.
7. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства: підручник / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343с.
8. Менеджмент і маркетинг туризму [Текст] : навч. посіб. / Т. М. Афонченкова, О. В. Булюк, Б. П. Масенко [та ін.] ; за заг. ред. О. Є. Лугінін. – Київ : Ліра-К, 2012. – 364 с.
9. Панченко Ю. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: навч. посібник /Ю. В. Панченко, О. Є. Лугінін, С. В. Фомішин. – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 342 с.
10. Ризик-менеджмент у туризмі / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова // Менеджмент туристичної галузі : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, та ін.. – Херсон : Гельветика, 2017. – С. 202-213
11. Школа І. М. Менеджмент туризму : підручник / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Книги - ХХІ, 2011. –464 с.

Додатковий

1. Pohrebniak L. The impact of the world pandemic on the tourist industry of ukraine and the world // Sciences of Europe (Praha, Czech Republic), VOL 1, No 87 (2022) p.28-32. ISSN 3162-2364, Web: www.european-science.org (закордонне фахове видання).
2. Pohrebniak L., Havryshkiv N. Development of rural tourism in Ukraine during the Covid-19 pandemic. *Sciences of Europe*. Praha, Czech Republic, VOL 2, No 56 (2020). P.11-15. (ISSN 3162-2364) (закордонне фахове видання)
3. Pohrebniak L.V. ACADEMIC ENTREPRENEURSHIP AS A MEANS OF DEVELOPING INNOVATIVE COMPETENCES AMONG SERVICE SECTOR GRADUATES IN UKRAINE. *The XI International Science Conference «Theoretical approaches of Fundamental Sciences. Theory, Practice and prospects»*, April 26 – 28, 2021, Geneva, Switzerland. p.103-104. (ISBN – 978-9-40361-482-3)
4. Погребняк Л.В., Балич М.І. Брендинг в зовнішньоторгівельній діяльності туристичного підприємства. *The IV International Science Conference «Actual problems of practice and science»*, March 5 – 6, 2021, Ankara, Turkey, p.76-79. (ISBN – 978-9-40361-460-1).
5. Погребняк Л.В., Бігус М.М. Формування кадрового забезпечення готельного господарства в контексті використання європейського досвіду. *Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму*: Зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10 травня 2018 р.). Міністерство освіти і науки України, Львівський інститут економіки і туризму. Львів: ЛІЕТ, 2018. С.73-81.
6. Погребняк Л.В., Оліяр І.І, Колодій В.Р. Сучасні інформаційні технології у формуванні інноваційного туристичного ринку. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2018. № 22. С.194-205. (ISSN 2224-8609)
7. Погребняк Л.В., Савіцька Н.В., Мельник Х.Б. Теоретичні аспекти підвищення конкурентоспроможності суб'єктів туристичної індустрії. Збірник Міжнародної науково-практичної конференції «*Стратегія інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України в умовах глобалізації: стан та шляхи становлення*», 23 березня 2017 року. Львів. ЛІЕТ, с.241-246.
8. Погребняк Л.В., Савіцька О.П., Савіцька Н.В. Екотуризм як важлива складова стратегії розвитку України. *Глобальні і національні проблеми економіки*: електрон.наук. фахове вид. 2017. №15. С.122-128. <http://global-national.in.ua/issue-15-2017>. (*Index Copernicus: ICSV 2015: 36.92*).
9. Погребняк Л.В., Самковська Ю.Ю. Розвиток стійкого туризму в Карпатському регіоні. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід*: матеріали XV Міжнародної наукової конференції. Львів, 2021. С.223-226.
10. Погребняк Л.В., Скаско О.І., ін. Формування туристичного кластеру як напрямок розвитку країни. *Стратегічні напрями розвитку у туристичній діяльності та її вплив на*

соціально-економічний стан західного регіону України: монографія. Львів: Растр-7, 2017. С.110-120,

11. Погребняк Л.В., Станько С.В. Соціально-економічні чинники привабливості туризму на сільських територіях в час світової пандемії Covid-19. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій*: матеріали XXII Міжнародного науково-практичного форуму, 5-7 жовтня 2021 р.: у 2 т. Львів: ННВК «АТБ», 2021. Т. 1. С. 125-127.

12. Погребняк Л.В., Черевко І.В. Екологічний туризм як чинник зрівноваженого розвитку сільських регіонів. Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети» (м.Житомир, 25 травня 2018р.) - Житомирський національний агроекологічний, 2018. С.65-71.

Інформаційні ресурси

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету природокористування, м.Дубляни вул. В. Великого, 1.
- Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України, вул. Стефаника,2; тел. 74-43-72.
- Львівська обласна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13; тел.74-02-26.
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. Відділ, вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41.
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а; тел.72-05-81.
- Бібліотека Львівської комерційної академії, вул. Туган-Барановського, 10; тел.79-76-40

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

- www.ebrd.com - Європейський банк реконструкції та розвитку.
- www.icps.kiev.ua - Міжнародний центр перспективних досліджень.
- www.ics.org.ua - Інститут конкурентного суспільства.
- www.invest.delovoy.com - Інвестиційний експерт.
- www.mavica.ra - Багатомовний пошуковий каталог.
- <http://rada.gov.ua/> - Законодавство України
- www.rada.kiev.ua - Верховна Рада України.
- www.ukrstat.gov.ua - Державна служба статистики України.
- <http://icps.com.ua/> - Міжнародний центр перспективних досліджень.
- <https://www.wttc.org/> - Всесвітня рада з туризму та подорожей.
- <http://www2.unwto.org/> - Всесвітня туристична організація.
- <https://etc-corporate.org/> - Європейська туристична комісія.
- <http://www.tau.org.ua/> - Туристична асоціація України.
- <https://uata.com.ua/> - Українська Асоціація туристичних агенцій.
- <http://altu.com.ua/Altu/About/> - Асоціація лідерів тур бізнесу України (АЛТУ).
- <http://lart.lviv.ua/> - Львівська асоціація розвитку туризму.
- <http://www.nbu.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського.

Силабус навчального курсу «Ризик-менеджмент в туризмі» розглянуто та схвалено на засіданні кафедри туризму

Протокол від "02" вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри туризму

Викладач

Оксана КРУПА

Людмила ПОГРЕБНЯК